

Jan van Amstel (1618-1669)

Amstel, Jan van, ged. Gemert 12 december 1618, op zijn achttiende verhuist hij naar Amsterdam en nam dienst als marineofficier bij de Admiraliteit van Amsterdam. In 1653 valt hem als luitenant ter zee de eer ten deel de degen van commandeur Jan van Galen te dragen tijdens diens begrafenis. Na afloop van de Eerste Engelse Oorlog in 1654 wordt hij vanwege zijn verdiensten bevorderd tot commandeur. In juni 1658 voert hij als luitenant-kapitein het bevel over de "Hilversum", een van de 24 schepen die onder aanvoering van Michiel de Ruyter naar Portugal varen. Op dat moment is de Republiek in oorlog met dat land. In 1659 vertrekt van Amstel als commandant van het schip "De Provinciën" naar Zweden waar hij onder bevel van Michiel de Ruyter in de Zweeds-Nederlandse Oorlog strijd levert tegen de Zweden. Op deze tocht wordt de sterke vestingstad Nyborg ingenomen. Zijn schip raakt ingevroren in de haven van Kopenhagen en pas in het voorjaar van 1660 keert van Amstel terug. Daarna begeleidt hij regelmatig koopvaardischepen uit het Middellandse Zeegebied om bescherming te bieden tegen de Barbarijse zeerovers. Zo geleidde hij in 1664 met kapitein Adriaan van Reede, de koopvaardijvloot van Livorno en Genua naar Texel. Met het schip *de Vrijheid* nam hij in 1666 deel aan de Vierdaagse Zeeslag, de slag bij Lowerstoft, en behoorde tot het esquader van Luitenant-Admiraal Tromp. Hij werd door een aanzienlijke overmacht omsingeld en liep groot gevaar genomen te worden. De Ruiter zag dat en kon hem nog net op tijd ontzetten. Het schip was zwaar beschadigd maar wist Texel te bereiken. Met zijn schip "Tijdverdrijf" neemt hij deel aan de Tocht naar Chatham. In 1667 kocht hij een huis te Schijndel. De jaren daarop patrouilleerde hij met de "Tijdverdrijf" in de Middellandse Zee om de koopvaardischepen van de Republiek te beschermen tegen zeerovers. Tijdens deze tocht raakt van Amstel zwaargewond. In 1669 wordt hij eervol ontslagen en vertrok hij naar zijn geboortestreek. Als gevolg van zijn verwondingen overlijdt hij te Schijndel op 29 september 1669, zoon van Hendrik Hendriksz. van Amstel en Anna van Grinsveen. Zijn grafzerk bevindt zich tegenwoordig in de Sint Servatiuskerk te Schijndel, waarop een vers van Vondel.

Hier rust de eer der Aemstelheeren,
Jan van Aemstel, die den Zweet
Holp met kracht te Funen keeren,
En Gustavus Zeemagt sleet;
Tromp de hant bood twee paar daeghen,

In den slag met Brittenlant;
Zwaer gewond maer nooit verslaeghen
Streed voor de eer van 't vaderlant.
Looft dien trouwen Zeebeschermer!
Houwt zijn naem op eeuwich marmer.

Hij huwde 1^e Alkmaar 20 november 1661 met Cornelia Schaegen, ged. Alkmaar 23 mei 1625, met wie hij in Amsterdam ging wonen, dochter van Mathijs Cornelisz. Schagen en Maria Wichmansdr. Kerckrinck.
Hij huwde Amsterdam 2^e (toestemming verkregen 29 januari 1667) met Anna Bocxhoorn, ged. Eindhoven 2 februari 1640, begr. Amsterdam 10 januari 1726, dochter van Walraven Boxhoorn en Jennenken Aert Janszdochter.

Lit.:

- Biografisch Woordenboek der Nederlanden, deel I, blz. 271, 272.
- R.E.O. Ekkart, *Nederlandse portretten uit de 17e eeuw*: eigen collectie Museum Boijmans-van Beuningen / Dutch Portraits from the Seventeenth Century: own collection, Rotterdam 1995.

Afbeelding:

- Fragment uit een dubbel portret; Museum Boijmans Van Beuningen 1852 (OK).

Vervaardiger:

- Abraham Lambrechtsz. van de Tempel (1671).